

van zoogenaamde coöperatie. Nu weder is door Britsche doktersvrouwen in *the Hospital* een oproeping geplaatst aan haar aanbehuwd-collega's om zich bijeen te voegen, ten einde zich allerlei huishoudelijke behoeften goedkoper te kunnen aanschaffen. En *the Hospital* dringt in een volgend nummer nog eens krachtig aan op toetreding. Als binnen enkele weken niet 1000 doktersvrouwen zich hebben aangemeld, kan er niets gebeuren. Wij helpen het wenschen.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

NATUURGENEZING?

In het vorig nummer beschrijft de heer LUBBERINK, oog-oor-keel-neusarts, twee gevallen, die moeten aantonen, dat „soms de natuur meehelpt nieuwe operaties te doen”.

In het eerste geval zou de natuur de endonasale operatie van het traanneuskanaal volgens WEST hebben verricht. Dit zou daaruit blijken, dat bij sondeering van dat kanaal van het traanpunt uit de sonde niet in de onderste, maar in de middelste neusgang te voorschijn kwam. Dit bewijs lijkt mij zwak. Vele malen is bij het sondeeren de sonde boven de onderste schelp verschenen, zonder dat men daarbij op het denkbeeld kwam van een *door de natuur* verrichte operatie. Wel zegt de schrijver: „er was wat been weggevreten”, maar elke mededeeling omtrent een wegvretend beenlijden ontbreekt. Ook had de natuur, dunkt mij, geen indicatie om hier de operatie van WEST te verrichten. Immers wordt van een ziekte der traanwegen niets vermeld; epiphora en roodheid der oogen worden door de neuspolypen voldoende verklaard. Merkwaardig schijnt mij, dat *grootte* polypen eerst werden gevonden „bij nadere inspectie”, nadat schrijver reeds aan het opereeren was geweest.

Het tweede geval kan op den naam van een „nieuwe”, door de natuur verrichte operatie zeker geen aanspraak maken. Achttien jaar geleden (*Tijdschrift* 1896, II, bldz. 33) vertoonde collega MOLL in de Ned. Keel-neus-oorheelk. Vereeniging een patiënt, waar, bij een chronische middenoortettering, de beenige achterwand der gehoorgang verdwenen was: „alles was als het ware opgelost in één groote holte, een holte zooals men bij de radicale operatie tracht te verkrijgen”. MOLL had, vóór te opereeren, zijn patiënt nauwkeurig onderzocht en had opgemerkt, dat hij, den achterwand der gehoorgang sondeerende, langs carieus been in een holte kwam. Dr. LUBBERINK's geval is daarom merkwaardiger, daar hij, niettegenstaande een groote polyp, „daling van de achterste gehoorgang” vaststelde; terwijl bij de operatie bleek, dat er geen achterste gehoorgangswand meer was. Ook hem had de sonde op weg kunnen helpen!

Soortgelijke gevallen hebben sedert wel alle oor-operateurs ontmoet, en het is mij niet duidelijk, waartoe thans deze mededeeling dient.

De schrijver heeft bij de operatie het beeld aan de zusters vertoond; „want zelden ziet men zoo'n mooi topographisch beeld bij een radicaaloperatie”. Dit laatste ligt, dunkt mij; uitsluitend aan den operateur.

Ten slotte merkt schrijver op: „Had patiënt nog een paar dagen gewacht, dan was er een spontane doorbraak door de huid gekomen en was patiënt dan ook gered”. Men moet wel goed vertrouwen hebben in de operatiekunst van moeder natuur, om met zulk een zekerheid een gunstige prognose te stellen bij een patiënt met „mastoiditis volgens BEZOLD” en met „meningeale prikkelingsverschijnselen”. Dat de schrijver optimistisch is aangelegd, was trouwens reeds gebleken uit zijn mededeeling, dat bij dezen patiënt (zonder trommelvlies of gehoorbeentjes!) „het gehoor niet veel geleden heeft”. De oorartsen zijn gewoon, „het gehoor” in getallen uit te drukken. Het zou,

uit een oogpunt van menschenkennis, belangwekkend zijn te weten, welk getal bij dezen schrijver aan „niet veel geleden” beantwoordt.

Amsterdam, 30 Maart 1914.

H. BURGER.

EEN GEVAL VAN ACUTE PHOSPHORVERGIFTIGING.

De twee feiten, die de heer CARSTENS noemt in het nummer van 21 Maart j.l., bewijzen niets. Indien de president van de rechtbank de woorden gesproken heeft door den heer CARSTENS genoemd, dan heeft de eerste zich vergist. Evenmin bewijst iets de dagvaarding „op last van hooger hand” van onzen bediende, die inmiddels in eerste instantie is vrijgesproken en thans de behandeling in hooger beroep tegemoetgaat. Artikel 1, 13 en 30 van de wet op de artseneijbereidkunst zijn ons, evenals lijst C (door den heer CARSTENS niet aangehaald), in redactie en strekking volkomen bekend en duidelijk. Wij richten ons daarnaar en naar de toelichting, door minister THORBECKE gegeven, omtrent den geest van de wet.

Indien de heer CARSTENS een en ander eens aandachtig wil bestudeeren, zal hij kunnen gewaarworden, dat de wet op de artseneijbereidkunst niet *dien* handel raakt, welke zich onthoudt van aflevering aan „het publiek”, dus ook ons niet. Die wet laat ons in de aflevering aan „den detailhandel” volkomen vrij.

De detailhandel, dus zoowel apothekers als apotheekhoudende geneeskundigen, hebben er voor zorg te dragen, dat *zij* bij aflevering „aan het publiek” binnen de perken der wet blijven; drogisten moeten zich dan „bovendien” naar lijst C gedragen. Doch een drogist, die zou afleveren bijv. aan een apotheekhoudenden geneeskundige, aan een exporthuis, aan een plantage in Indië, enz., zou voor zulke leveringen, als niet aan „het publiek” geschiedende, lijst C mogen voorbijzien.

Amsterdam,
27 Maart 1914.

Koninklijke
Pharmaceutische Handelsvereniging.

EUGENESE EN ALKOHOL.

Aan collega B. H. STEPHAN.

Het doet mij genoegen, dat gij bestrijding van alcoholisme op één lijn stelt met bestrijding van tuberculose en geslachtsziekten. Het alcoholisme krijgt daardoor nog meer op zijn geweten dan die vele gevallen van ontaarding van het nageslacht. Immers de geslachtsziekten worden in zeer vele gevallen verkregen, doordat een lichte alcoholvergiftiging de psychische rem doet wegvallen, die het noodlottige geslachtelijke verkeer zou hebben voorkomen. Dat de alcohol een voorbeschikkend moment is voor tuberculose (rechtstreeks of zijdelings) is bekend.

Dat gij alcoholmisbruik streng afkeurt, wie zou daaraan een oogenblik getwijfeld hebben? Maar ik verlang meer. Ik verlang, dat ieder, die aanspoort tot krachtige bestrijding van tuberculose en geslachtsziekten, niet volstaan wil met te zeggen: gij moogt geen *misbruik* maken van alcoholische dranken, maar dat hij dan ook zal aansporen tot de meest denkbaar krachtige bestrijding van het alcoholisme. Dat doet men niet door te betoogen, dat de alcohol toch niet zoo heel schadelijk werkt; dat doet men ook niet door te verkondigen, dat alcoholmisbruik (is dat een goed te omschrijven begrip?) te veroordeelen is, maar dat doet men wel door te streven naar opheffing van de oorzaken van de volksziekte alcoholisme, d.w.z. de bronnen waaruit de alcoholhoudende dranken vloeien! Zoolang die dranken vloeien, blijven die „vele gevallen” van ontaarding bestaan. Wanneer een volk niet meer te lijden heeft van alcoholvergiftiging, zal de lichamelijke en geestelijke toestand van dat volk vooruitgaan. Daarom meen ik, dat eugense en het alcoholvraagstuk onafscheidelijk met elkaar samenhangen.